

1.10.2015.

Ladislav Babić

Komarac

Čovjek je kompleks fizičkog i duhovnog bića. Obje karakteristike vuče, evolucijom ih usavršavajući, od naših predaka, s tim što je posljednja mlađeg porijekla. Možda upravo stoga ljudi prilaze rješavanju pojedinih problema upotrebom sile a ne razuma. Doduše, čini se da postoje problemi nerješivi na drugi način. Kao dio kulturne baštine – barem zapadnog dijela čovječanstva – još od svoje mladosti djeca slušaju priču o *Aci Makedonskom*, zvanom *Aca Veliki*, koji je još od svog djetinjstva imao fiksideju osvojiti cijeli svijet. Pa ih podučavaju kako je koljući sve živo na svom putu do *Indije*, širio zapadnu kulturu (koje je *Grčka* kolijevka), što bi se – u kontekstu kasnijih pogroma zapadnjačkom oku i umu nepodobnih stvorova - još i moglo prihvatiti. Sad, jeli ga tome nagovorio njegov intelektualni učitelj, veliki antički mudrac *Aristotel*, ili – obrnimo stvar – zašto ga nije uspio odgovoriti od te zamisli, pitanje je za *arheopsihologe* i *arheopsihijatre*, ukoliko takvi postoje. Nije naodmet spomenuti kako je veliki filozof postao jedan od temelja na kojem su skolastici izgradili svoju filozofsku interpretaciju kršćanstva, a vjernici se povijesno (od kada su njima prestali hraniti lavove) svojim postupcima dokazivali kao najveći ratom opsjednuti manijaci među nama. Nekad davno, a i danas nastavljujući svoju licemjernu tradiciju puštanja krvi masama i jadikovanja nad *Jednim*, raspetim u dalekim maglama vjekova. No, vratimo se

našem *Acu*, grčkom *Makedoncu* koji nikako da ostvari svoju najveću intimnu želju (sem, možda, općenja sa svojim ratnicima), sve dok se sudbina nije pokazala u vidu božje providnosti. Tu i tamo zastrašujući lokalno stanovništvo puštanjem krvi, silujući mladiće i djevojke te paleći njihove domove, providenje ga je navelo do *frigijskog grada Gordij*-a i [predskazanja](#) koje kao da je samo njega čekalo:

"...zauzevši i grad Gordij, za koji se priča da je postao sjedište drevnog Mide, vidje kola o kojima se mnogo govorilo, čvrsto vezana drenovim likom i ču o tome priču, u koju vjeruju barbari, da je onome tko razriješi čvor suđeno da postane kraljem svega svijeta Većina autora, dakle, kaže, kako su krajevi čvora bili skriveni i zapleteni toliko mnogo puta između sebe zamršenim zavojima, da je Aleksandar, ne znajući kako da ga razriješi, rasjekao uzao mačem i da su se iz njega tako rasječena pomolili mnogi završeci. Ali Aristobul veli da ga je on sasvim lako razvezao izvadivši iz rude drveni klin koji je držao skupa jarmeni remen i onda pažljivo izvukavši jaram." (Plutarh, Usporedni životopisi, III, Aleksandar, 18)"

Već i iz ovog odlomka, te prevladavajuće interpretacije koja se servira dječici školskog uzrasta, čini se kako i suvremeni prosvjetari (makar elite, koje im pišu školske programe) više nagnuća – barem teorijski, dok je u praksi sasvim obrnuto - pokazuju nasilnim negoli intelektualnim rješavanjima problema. Pustimo sad *Acu* da nastavi ostvarivati anticipaciju bogova, i otputimo se na dug put do današnjeg stanja stvari. U pogledu odnosa između mudrosti i nasilja.

Nasilje je svuda oko nas; od pljuskanja djece i maltretiranja žena u obiteljima, preko huliganskih ispada koji ne nalaze toliko "logičnih" opravdanja kao ona što vam ponude elite kad vas mobiliziraju za svoje ratove (čemu se vi, samo da podsjetim, krajnje domoljubno – čitaj, mozogubno – odazivate). Širom svijeta lije se krvca, popovi sviju fela pričešćuju i pomazuju mrtve i one koji dobrovoljno odlaze (ili barem bez dovoljno hrabrosti da se suprotstave) umirati, dok – kao što [kaže](#) filozof *Boris Buden*:

“Legitimitet elita izrasta iz nasilja i ratova na ovim prostorima. Zločin je elementarni dio rata, a mi živimo u toj realnosti.”

Samo krajnji imbecili, ili bolesnici doživotno zatrovani virusom nacionalizma kojeg oni zovu "domoljubljem", ne uviđaju tu činjenicu. Najžalosnije po intelektualni i moralni habitus vjernika (jer oni čine većinu uglavnom sviju društava, a posebno regionalnih), ali ne samo njih, je da oni - praktično svojim životima prihvaćajući stanje u kojem su ih gospodari silom utamničili u nacionalne "koncentracione logore" i ograničena prebivališta vlastitog duha - istovremeno bivaju uspješno pacificirani floskulama elita: *nikad više nasilnog rješavanja problema!* Naravno, to se isključivo odnosi na teškoće koje moćnici ni ne osjećaju. To "*nikad više*" treba shvatiti kao bajku koju "učiteljica života", još tamo od *Adama i Eve*, demantira svojim učenicima, većinski sposobnijima da markiraju njene satove bijegom u rovove, negoli upijajući mudrost u prazninu lubanje.

No, da ne bude zabune, toliko uobičajene kod netom apostrofiranih, ponovimo na početku spomenutu konstataciju: čovjek je istovremeno i tjelesno i duhovno biće. Što znači da je psihofizičkom konstitucijom predodređeno da probleme rješava upotrebom fizičke (u krajnjem slučaju nasiljem) i duhovne komponente, Gdje bi potonja trebala, ukoliko smatramo da smo išta napredovali u prevazilaženju otuđenja od vlastite biti (u smislu kako je etičari zamišljaju), trebala biti pouzdan vodič u razumnom biranju između dviju ponuđenih opcija. Međutim, razočaranje je u tom pogledu ogromno, barem manjini zaista humanistički nastrojenih pojedinaca (humanizam ne znači apriorno odricanje od nasilja): mase su spremne ginuti za careve, kraljeve, knezove, predsjednike, za ustoličenje ekonomskopolitičkih elita koje će im bacati korice kruha, za nacionalizme maskirane domoljubnim floskulama, za vjeru u ovo ili ono,..., a relativno vrlo rijetko za obranu vlastitog ljudskog dostojanstva! Zato što su tek poluljudi?

Nasilju uvijek slijede upozoravajući simptomi i (neuspješni) pokušaji dogovornog razrješavanja problema. Često smiješni do ridanja. Primjerice, u nedavnom štrajku prosvjetara, rastrubljenom kao "[do ispunjenja zahtjeva](#)", gotovo polovina štrajkaša je odustala poslije jednog dana, a nakon pet dana „pritiska“ koji (naravno) nije urodio nikakvim plodom, *predsjednica Sindikata hrvatskih učitelja, [trkelja](#)* javnosti i svome članstvu gluposti – "*Naš štrajk je bio uspješan!*":

"Izdržali smo pet dana u štrajku i naš štrajk bio je uspješan! Pokazali smo okolini koliko je naša profesija marginalizirana, koliko smo materijalno, ali i statusno degradirani. No, mi smo i ovaj put pokazali da bez obzira što nas ponekad ne znaju cijeliti drugi, kao npr. Vlada Republike Hrvatske, znamo cijeliti sebe i braniti svoju profesiju. Zaustavili smo sustav, ukazali smo društvu na probleme u obrazovanju, pokazali jedinstvo – uspjeli smo."

Svoju intelektualnu minornost, članovi sindikata pritom iskazuju na dva načina: birajući vođe koji lupetaju i, ne ustrajući u štrajku "*do ispunjenja svojih zahtjeva*". Prosvjetari su infantilniji od dječice i studenata koje podučavaju; svojim primjerom – čini se - podjednakoj infantilnosti! Zar je onda čudno – znam iz vlastitog iskustva - što ogromni dio prosvjetara odbija biti članovima sindikata, a oni stariji kažu kako je bilo bolje dok su sindikati dijelili svinjske polovice, umjesto iluzija, što rade sadašnji. No, budimo dobrohotni; povijest ljudskog roda prepuna je takvih upozoravajućih, teško je reći dali humorističkih ili tragičnih epizoda borbe masa za vlastita prava i dostojanstvo – profesije i svoje lično. Sve dok uslovi ne sazriju!

Ne jednom vam se desilo kako ste, odmahujući rukom, tjerali muhu koja uporno nalijeće na vašu šalicu crne kave, ili još bolje – tjerajući komarca što zuji mimo ušiju, spremnog da vam se napije krvi. Mogli bismo reći, dali ste šansu (koliko se to može reći za nerazumnog stvora, poput ovog insekta) krvopiji, da shvati vašu ustrajnost kako mu ne dopuštate gozbu svojom krvlju, istovremeno mu pružajući priliku da drugdje potraži večeru. Sve dok - pljas! - niste u svom

bezuspješnom pokušaju presjekli "gordijski čvor", pljesnuvši rukama po gadu za vijeke vijekova ga odučivši ispijanja vaše krvi! Pitanje je slijedeće: kad ćete pljesnuti na sličan način, po svojim ljudskim krvopijama koje nikako ne možete urazumiti, pa niti opisanim fašničkim štrajkovima, ili i nešto ozbiljnijim - no ipak miroljubivim - iskazivanjem svog nezadovoljstva? Ta, zar ne uvidate da oni, prilegli gozbi onime što svima vama pripada, poput komaraca ne haju za vaše argumente, i sami nesvijesni da – kad nastupi čas – slijedi konačni argument: **PLJAS!** Ili, kao što možda podnošljivije za uši ljudskih komaraca – a u biti isto – kaže spomenuti filozof:

“Postoje simptomi koji kažu da ovako više ne može. Postoji veći broj ljudi koji kažu isto, a oni se uvezuju s drugim ljudima sličnih mišljenja. Dolazi na scenu generacija koja nema drugu šansu nego da bude pametnija od one koja ih je upropastila. Nemaju šta izgubiti osim svojih okova, što je velika vijest.”

Tome valja samo dodati, *Amen!* – i pričekati rasplet do kojega kad-tad mora doći. Tako nas uči *Magistra Vitae*. Čime će i bajka o *Acii* i presijecanju čvora dobiti neki viši, ljudski smisao.

PR

DIOGEN pro kultura

<http://www.diogenpro.com>